

Антуан де Сент-Екзюпері «Маленький принц»

1. Історія написання. Задум жодного із закінчених творів Сент-Екзюпері не виношував так довго, як «Маленького принца». Мотиви цього твору почали складатися з початком II Світової війни. У той час Сент-Екзюпері часто малював один і той же малюнок: маленький хлопчик із крильцями і без них, що здивовано дивиться з-за хмар на землю. Цей дивовижний хлопчик дедалі більше не давав спокою письменникові, льотчикові, бійцеві.

Казка була написана у Нью-Йорку протягом 1942 року і вийшла друком навесні 1943 року.

2. Твір присвячений Леону Верту – єврейському критику і письменнику, який зазнав переслідувань під час війни.

Сам автор говорив, що написав цю казку для дорослих - вона про людину, її місце у світі й про шанс подолати відчуженість між людьми. Образ маленького принца виник не випадково. В Екзюпері був брат Франсуа, який помер дитиною. Брати дружили між собою. А потім один з них став дорослим, обрав професію льотчика, а інший полетів на невідому далеку планету і назавжди залишився дитиною.

У творі відображено те, що письменникові довелося побачити в житті: вулкани у Південній Америці, баобаби в африканському місті Дакар тощо. Дещо Сент-Екзюпері віддав маленькому принцові з власного дитинства.

3. Жанр. За жанром це **філософська алегорична казка-притча**, це розповідь не про конкретних людей, а про людство і душу людини взагалі.

Притча — це *невеликий алегоричний твір повчального характеру з чітко вираженою мораллю*

Філософська казка виявилася найбільш поетичним виразником ідей письменника. В кожній її історії відображено філософський погляд на життя людини, на її призначення. Екзюпері використав форму притчі, яку потрібно глибоко осмислити, хоча зовні мова йшла про звичайні життєві події і поведінку персонажів. Це свого роду вчення про те, як треба жити людям, щоб пізнати щастя, мир, почуття гідності. Автор переконаний, що найголовніше знаходилася всередині нас, в нашому ставленні до моральних і матеріальних цінностей. Маленький принц для Екзюпері - ангел, що зійшов на землю. Він втілює в собі вічну живу частинку душі, став образом, що дозволив оцінити в людині людяне.

Елементи казки: незвичний сюжет, персоніфікація рослин, тварин (Лис, Троянда, Змія)

Елементи притчі: багато алегорій (баобаби, вода), подаються морально-філософські роздуми письменника

Повчальні моменти: твір містить філософські роздуми про сенс життя людини. Письменник прагне переконати людей, що головне — це їхні душі, відношення до матеріальних та моральних цінностей. Треба любити життя, людей і ти будеш щасливим.

Алегорія – це художній засіб, за допомогою якого узагальнене поняття розкривається через конкретні образи.

Казка – це прозовий твір про вигадані, фантастичні події.

4. Сюжет. «Маленький принц» — казка про льотчика, який опинився в африканській пустелі Сахара внаслідок аварії літака. Тут чоловік зустрів маленького принца, у якого була своя планета завбільшки з будинок і якому не вистачало друга. Подорожуючи від астероїда до астероїда, маленький принц знайомиться з їх досить дивними мешканцями. Але головна зустріч у нього відбулася на Землі — він познайомився з мудрим лисом, який відкрив йому таємницю дружби й любові.

5. Проблеми — сенсу буття, дружби, кохання, відповідальності, влади; честолюбства; пияцтва; ділової людини; почуття відповідальності; черстої душі.

6. Гуманістичний зміст твору: твір пройнятий любов'ю до людини, прагненням достукатися до її душі, сколихнути, змусити замислитися й очиститися від усього нещирого й непотрібного, повернути втрачену дитячу щирість, чистоту, безпосередність.

7. Центральний конфлікт казки - зіткнення двох систем цінностей, справжніх і фальшивих, духовних і химерних.

8. Принцип побудови - мандрівки та діалоги Маленького принца, які стали діалогами душі людини і самим собою.

9. Образ Маленького принца. Маленький принц втілює у казці людські якості, які надали сенс людському життю. У нього добре серце, розумний погляд на світ. Малюк працелюбний, стійкий у своїх симпатіях. Він не мав агресивних чи жадібних прагнень. Він ще не зіпсований світом ділків та честолюбців. Маленький принц - ідеал, романтична мрія, яка ще не загинула в світі. І світ багатий саме завдяки їй. Час від часу мрія оволодівала людьми. І тоді знову з'явився на нашій планеті Маленький принц. У фіналі казки появився мотив смерті. До цієї теми Екзюпері підійшов зі своєї точки зору. "Смерть неминуча, - розмірковував Маленький принц. - Та чи можна вважати, що смерть позбавляє життя змісту?" Маленький принц так не думав. Він змусив людину примиритися з неминучістю смерті і запевнив, що інакше йому не повернутися на свою планету. Казка закінчилася сумно, проте вона лишила не тільки сум, а прагнення до світлого, красивого, щоб у "дорослих" людей, у буденній метушні, дріб'язкових клопотах не відмирили щедрість і

щирість душі, не згасло чисте бачення світу, не притупилося почуття відповідальності за тих, кого ми "приручаємо".

10. Алегоричні образи в казці «Маленький принц»

Герої		Характеристика
Дорослі - алегоричний образ - людина-гриб	король, честолюбець, пияк, ділок, ліхтарник, географ	не вміють спілкуватись з дітьми, бо «дуже поважні», не витрачають час на дитячі справи, «не мають уяви», звикли «повторювати те, що їм говорять», дуже «дивні»
Діти	Маленький принц, Льотчик у віці шести років, Леон Верт, коли він був маленьким	завжди намагаються з'ясувати світові та загальнолюдські істини з дитячої точки зору, роблять свої висновки — незвичайні, фантастичні — і саме тому правильні
Друзі	Маленький принц, Льотчик у віці шести років, Леон Верт, коли він був маленьким	порозумілись із Маленьким принцом, розкрили «істини», відповіли на дитячі запитання
Баобабі	шкідливе, жадливе сім'я.	Це зло, що оселяється в душі людини, це її шкідливі звички, які спочатку нам здаються маленькими і дріб'язковими, а потім розростаються. І якщо не працювати над собою, не «виполювати» паростки цього зла у своїй душі, то воно розростеться, заповнить усю душу і серце людини і може розірвати

11. Мандрівка Маленького принца. Герой відвідав 7 планет:

Планета	Представник	Характеристика
№ 1	Король	Необмежена влада, владолубство
№ 2	Честолюбець	Марнославство, самозахоплення, байдужість до оточення, егоїзм
№ 3	Пияка	Хвороблива пристрасть до пияцтва
№ 4	Бізнесмен	Нікчема, що прагне перетворити неозору красу Всесвіту у власність
№ 5	Ліхтарник	Вірність слову, вміння працювати, освітлюючи шлях людям, не думати про себе
№ 6	Географ	Надто поважна особа, яка ніколи не виходить з кабінету, мовляв, їй ніколи тинятися, і про все знає з переказів, йому байдужа його планета
№ 7	Земля	

12. Життєві цінності

Світу дітей	Світу дорослих
1. Пригоди, щось незвичайне ("повне пригод життя джунглів")	1. Практична користь, цифри, точні науки (географія, арифметика, правопис), гроші
2. Творчість як насущна потреба самовираження	2. Мода, загальновизнаний стандарт (престиж, краватки, гра в бридж і гольф, політика)
3. Світ прекрасного, те, що приносить радість і насолоду (захід сонця, зірки, квіти)	3. Влада (монарх)
4. Віра в диво як у вищу справедливість (колодязь у пустелі)	4. Слава (актор)
5. Дружба і любов як вищі форми людського спілкування	5. Справа (учений)

Афоризми Сент-Екзюпері

- ✓ Спостережливе лиш серце. Головного очима не побачиш.
- ✓ Справжня любов безкінечна: що більше віддаєш, тим більше маєш.
- ✓ Єдина справжня розкіш — це розкіш людського спілкування.
- ✓ Людина відповідає за тих, кого вона приручила.
- ✓ Усі дороги ведуть до людей.

Химинець А.А.

http://svitliteraturu.ucoz.ua/load/dopomoga_uchnju_i_vchitelju/6_klas/a_sent_ekzjuperi_quot_malenkij_princ_quot_dopomoga_uchnju/15-1-0-436

- ✓ Немає в світі досконалості.
- ✓ Одні тільки діти знають, що шукають.
- ✓ Вода буває потрібна і серцю.
- ✓ Є таке правило: прибрався сам уранці - ретельно прибори і свою планету.
- ✓ Тепер я краще розумію в чому основа перемог: той, хто хоче забезпечити собі місце паламаря або сторожа в майбутньому соборі - той уже переможений. А той, хто носить в своєму серці образ майбутнього собору - той уже переможець.
- ✓ Перемога є плід любові.
- ✓ Мета виправдовує засоби лише за умови, що засоби не протирічають самій меті.
- ✓ Себе судити набагато важче, ніж інших. Якщо ти зумієш правильно судити самого себе, то ти справді мудрий.
- ✓ Хоча людське життя є найціннішим, ми завжди чинимо так, ніби є щось дорожче за нього.
- ✓ Лише діти знають, чого шукають,— сказав маленький принц.— Вони витрачають стільки часу на ганчір'яну ляльку, і лялька стає їм дорога, і якщо її заберуть, діти плачуть... — Вони щасливі,— мовив стрілочник.
- ✓ Якщо, намагаючись виправдати себе, я пояснюю свої невдачі лихою долею - я підкорю себе лихій долі. Якщо ж я пояснюю їх зрадою - я підкорю себе зраді. Але якщо я беру на себе відповідальність за невдачу - то цим я відстоюю свою силу людини. Я можу вплинути на те, від чого я невіддільний.
- ✓ Ми живемо в сліпому череві адміністрації. Адміністрація - це машина. Чим досконаліша вона, тим менше місця лишається для втручання людини. При досконалій адміністрації, в якій людина відіграє роль шестерні, - лінощі, нечесність, несправедливість не можуть процвітати.
- ✓ Але так само як машина створена для того, щоб послідовно виконувати раз і назавжди передбачені рухи, адміністрація не здатна до творчої дії. Вона тільки керує. Вона застосовує таку ось кару за таку провину, дає таку ось відповідь на таке завдання. Адміністрація не для того, щоб розв'язувати нові проблеми. Якщо в штампувальну машину закласти шматки дерева, то з не ще не вийдуть готові меблі. Щоб пристосувати машину до цього, людина повинна мати право переробити її. Але ж адміністрацію для того і створено, щоб не допустити небажаного втручання людини, і її шестерні відкидають таке втручання. Вони відкидають Годинникаря.
- ✓ Усі люди відчувають - хто невиразно, а хто ясніше - потребу пробудитися до життя. Але є хибні дороги. Звісно, людей можна надихнути, убравши їх в якусь уніформу. Тоді вони співатимуть воєнних гімнів та ділитимуть свій хліб з товаришами. Але той хліб принесе їм смерть.
- ✓ Можна відкопати забутих дерев"яних ідолів, можна воскресити давні міфи які ,зле чи добре себе вже показали, можна знову нав'язати людям віру в пангерманізм чи Римську імперію. Можна задурманити німців пихою від того, що вони німці і співвітчизники Бетховена. Так можна забити баки всім до останнього сажотруса. І це куди простіше, ніж у сажотрусі пробудити Бетховена. Але ці ідоли - ідоли кровожерні. Той, хто вмирає задля наукового відкриття, або щоб знайти лік на важку недугу, самою смертю своєю служить життю. ... А сучасна війна руйнує те, задля чого вона нібито ведеться...
- ✓ Найголовніше часто буває усмішка. Усмішкою розплачуються. Усмішкою винагороджують. Усмішкою повертають життя. Задля якоїсь усмішки можна піти на смерть. Про усмішку рятівників, коли я тонув, про усмішку потопельників, коли їх рятував, я згадую, як про рідні краї, де я був такий щасливий. Справжня радість — це радість співучасника. Порятунок іншої людини — це лиш нагода до радості.
- ✓ Життя має зміст тільки у тому випадку, якщо день за днем обмінювати його на щось інше, ніж ти сам.
- ✓ Звісно, я схиляю голову перед Наукою. Але я схиляю голову й перед Мудрістю.
- ✓ Єдине, що має значення — це зусилля.
- ✓ Чиста логіка є загибель духу.
- ✓ Я літаю, бо це звільняє мою свідомість від тиранії житейських дрібниць.
- ✓ Вода, у тебе немає ні смаку, ні кольору, ні запаху, тебе неможливо описати, тобою насолоджуються, не відаючи, що ти таке.
- ✓ Ніколи не втрачай терпіння - це останній ключ, що відкриває двері.
- ✓ Товариші - тільки ті, хто, тримаючись за один канат, загальними зусиллями підіймаються на гірську вершину і в цьому набувають своєї близькості.
- ✓ Якщо люди не бачили зірок і у вашій владі збудувати для них Чумацький Шлях з небувалими прольотами і арками, витративши на будівництво цілий стан, невже ви визнаєте, що викинули гроші на вітер?
- ✓ «Будь-яке сходження болісне. Переродження болісне. Не настраждавшись спочатку, мені не почути музики. Страждання, зусилля допомагають музиці зазвучати»
- ✓ Кохати - це не значить дивитися один на одного, кохати - це значить разом дивитися в одному напрямку

- ✓ Бути людиною - це відчувати свою відповідальність. Почувати сором перед убогістю, що, здавалося б, і не залежить від тебе. Пишатися кожною перемогою, здобутої товаришами. Усвідомлювати, що, кладучи свою цеглу, ти допомагаєш будувати світ.

Антуан де Сент-Екзюпері
Мистецтво маленьких кроків

- ✓ Господи, я прошу не про чудеса і не про міражі, а про силу кожного дня. Навчи мене мистецтву маленьких кроків.
- ✓ Зроби мене спостережливим і спритним, щоб в строкатості буднів вчасно зупинятися на відкриттях і досвіді, які мене схвилювали.
- ✓ Навчи мене правильно розпоряджатися часом мого життя. Подаруй мені тонке чуття, щоб відрізнити важливе від другорядного.
- ✓ Я прошу про силу стриманості і помірності, щоб я по життю не пурхав і не ковзав, а розумно планував протягом дня, міг би бачити вершини і далі, і хоч іноді знаходив би час для насолодження мистецтвом.
- ✓ Допоможи мені зрозуміти, що мрії не можуть бути допомогою. Ні мрії про минуле, ні мрії про майбутнє. Допоможи мені бути тут і зараз і сприйняти цю хвилину як найважливішу.
- ✓ Убережи мене від наївної віри, що все в житті має бути гладко. Подаруй мені ясну свідомість того, що складнощі, поразки, падіння і невдачі є лише природною складовою частиною життя, завдяки якій ми зростаємо і зріємо.
- ✓ Нагадуй мені, що серце часто сперечається з розумом.
- ✓ Пішли мені в потрібний момент когось, у кого вистачить мужності сказати мені правду, але сказати її люблячи.
- ✓ Я знаю, що багато проблем вирішуються, якщо нічого не робити, то ж навчи мене терпінню.
- ✓ Ти знаєш, як сильно ми потребуємо дружби. Дай мені бути гідним цього найпрекраснішого і ніжного Подарунка Долі.
- ✓ Дай мені багату фантазію, щоб у потрібний момент, в потрібний час, в потрібному місці, мовчки або промовляючи, подарувати комусь необхідне тепло.
- ✓ Зроби мене людиною, яка вміє достукатися до тих, хто зовсім "внизу".
- ✓ Убережи мене від страху пропустити щось у житті.
- ✓ Дай мені не те, чого я собі бажаю, а те, що мені дійсно необхідне.
- ✓ Навчи мене мистецтву маленьких кроків.